

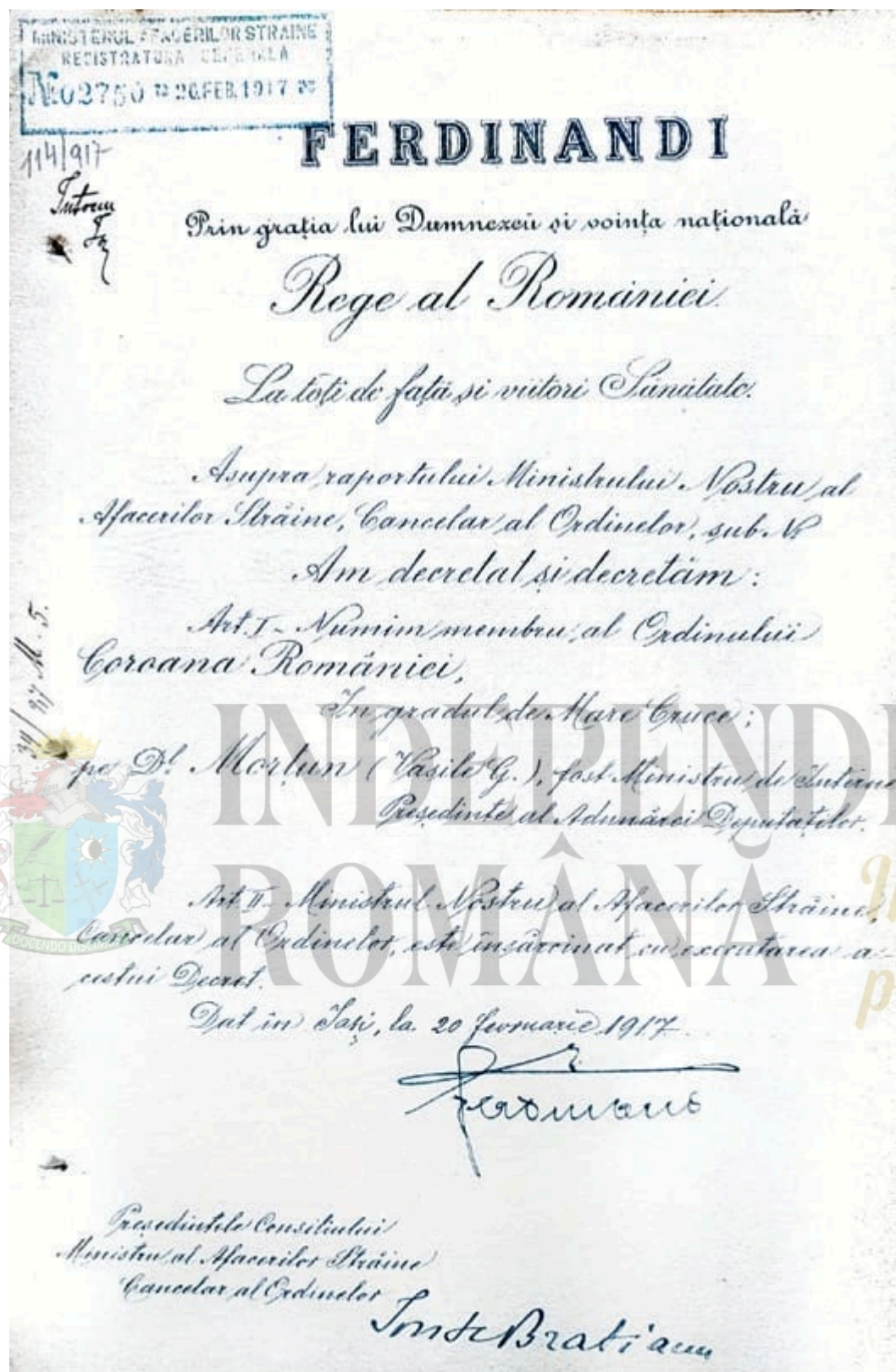
Ordinul „Coroana României” acordat în 1917 lui Vasile G. Morțun

Vasile G. Morțun s-a născut la 30 noiembrie 1860, în orașul Roman. A studiat la Institutul Academic din Iași (1875), la Colegiul „Saint Barbe” din Paris și la Facultatea de Litere și Filosofie din Bruxelles. A făcut parte din conducerea revistei „Contemporanul”. A fost ministru de Interne (4 ianuarie 1914 - 11 decembrie 1916), deputat (1887), senator (1914) și președinte al Adunării Deputaților (11 decembrie 1916 - 25 aprilie 1918).

În timpul mandatului său în fruntea Adunării Deputaților, Sfatul Țării a hotărât, la Chișinău, în 27 martie 1918, unirea Basarabiei cu România, fapt pecetluit prin Decretul-lege din 9 aprilie 1918 privind ratificarea unirii Basarabiei cu România. A decedat la 30 iulie 1919, în Broșteni, județul Neamț (Constantin Gheorghe, *Miniștrii de interne ai României*, București, 2015, pp. 172-175).

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*

Decretul regal nr. 114 din 20 februarie 1917.

Urmare a raportului lui Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de Miniștri, ministrul Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 2.749 din 20 februarie 1917, regele Ferdinand I a semnat în Iași, la 20 februarie 1917, decretul nr. 114, prin care l-a numit membru al Ordinului „Coroana României”, în gradul de Mare Cruce, pe Vasile G. Morțun, fost ministru de Interne, președinte al Adunării Deputaților. Prezentăm descrierea distincției onorifice, precum și reproducerile grafice care provin de la Arhivele Naționale Istorice Centrale, Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor, dosar nr. 215/1917 (documentele) și de la Complexul Muzeal Arad (decorația).

Sire,

Maiestatea Voastră binevoind a conferi Ordinul „Coroana României” în gradul de Mare Cruce, Domnului Vasile G. Mortun, fost Ministru de Interne, Președinte al Adunării Deputaților, am onoarea a ruga respectuos să binevoiască a semna aci alăturatul proiect de Decret, precum și brevetul de Mare Cruce.

Sunt cu cel mai adânc respect,

Sire,

al. Maiestatei Voastre,
prea plecat și prea supus servitor,
Președintele Consiliului
Ministru al Afacerilor Străine
Cancelarul al Ordinilor

Ion I. Brătianu

Iasi
20 Februarie 1917
No. 2749

Raportul lui Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de Miniștri, ministrul Afacerilor Străine, cancelar al Ordinilor, nr. 2.749 din 20 februarie 1917.

Ordinul „Coroana României” a fost instituit prin legea din 10 mai 1881, cu scopul de a recompensa serviciile aduse statului. Conform Regulamentului pentru punerea în aplicare a legii relativă la instituirea Ordinului „Coroana României”, sancționat prin Decretul regal nr. 3.506 din 11 octombrie 1906 (aflat, sub formă de copie, la Arhivele Naționale Istorice Centrale, Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor, dosar nr. 642), Ordinul „Coroana României”: «este o cruce cu brațe egale; fiecare braț este de smalt roșu, având împrejur o dungă de smalt alb; între brațe cifra regelui. În mijlocul crucii, în față și în dos, este un medalion de smalt roșu, cu un cerc de smalt alb,

împrejurul medalionului.

Ordinul „Coroana României” în gradul de Mare Cruce.

Pe smalțul roșu, în față, se află coroana regală, de oțel (făurită din metalul unuia dintre tunurile luate ca trofee de la inamic, în bătălia de la Plevna de la 28 noiembrie 1877), iar pe cercul de smalț alb este scris, în partea de sus: „PRIN NOI ÎNȘINE”, iar în partea de jos: „14 MARTIE 1881” (data proclamării regatului). Reversul (dosul) medalionului poartă scris, la mijloc, pe smalțul roșu, în linie orizontală: „10 MAI” (data încoronării) și împrejur, pe cercul de smalț alb: „1866 - 1877 - 1881” (datele respective ale suirii pe tron, proclamării Independenței și proclamării regatului). Cifra regală, între brațele crucii, ca și montura crucii, este de argint pentru Cavaleri și de aur pentru celelalte grade...

Ordinul „Coroana României”, placa de Mare Cruce

Placa de Mare-Cruce este de asemenea cu 8 raze, în mărime însă de 90 mm, având pe ea reprodușă, în relief, crucea ca cea de Comandor. Pe lângă placă, Marii-Cruci mai poartă atârnată, sub o fundă în formă de cravată, de vârful unei lente (cordon), o osebită cruce, în mărime de 70 mm, care, împreună cu placa și cu lenta, formează gradul de MareCruce. Însemnele Ordinului „Coroana României” sunt atârinate de o panglică moarăță, de culoare albastru-închis, cu câte o dungă pe fiecare margine de culoarea oțelului, dunga lată de 6 mm la Cavaleri și Ofițeri; de 8 mm la Comandori și Mari-Ofițeri și de 20 mm la Mari-Cruci... Lenta (cordonul) la Marii-Cruci este lată de 100 mm și de o lungime egală cu periferia bustului».

Laurențiu-Ștefan Szemkovics